

TERUGBLIK

Aktie vieringtoren OLV-kerk Naarderstraat Verslag start actie 10 september 1994

De actie voor het herstel van de vieringtoren van de OLV-kerk aan de Naarderstraat (rijksmonument) loopt. Op zaterdag 10 september werd in 't Spintje naast de OLV-kerk Naarderstraat de tentoonstelling geopend van overwegend aquarellen onder het thema 't Gooi van straat tot straat. Ruim twintig kunstenaars hadden gehoor gegeven aan de oproep die in het voorjaar van 1994 werd gedaan om werk te leveren voor de expositie. In totaal kwamen ze met 45 werken, waarvan de opbrengst bij verkoop ten goede komt van het restauratiefonds voor de vieringtoren. Op 10 en 11 september konden belangstellenden de werken zien en kopen.

Voor de beoordeling van de werken was een jury geformeerd, bestaande uit vertegenwoordigers van de organiserende verenigingen: Evert Smit, voorzitter van de *Stichting tot behoud van het rijksmonument O.L. Vrouw te Hilversum*, Fred Repko, voorzitter van *Albertus Perk* en Paul van Vliet, adviseur van *Hilversum, Pas Op!* en tevens restauratiearchitect van de vieringtoren van de OLV-kerk. De heer Smit meldde namens de jury, dat deze verrast was door de goede kwaliteit van de inzendingen en maakte tevens de uitslag van de beoordeling bekend.

Directeur Gross van de VVV overhandigde aan wethouder Joke Ubbink in een bijzondere verpakking het eerste exemplaar van een fietsroute langs belangrijke Hilversumse architectuur (foto: J.M. van de Beek).

Winnaar werd dit jaar *Hans Meerman* met een fraaie afbeelding van het café-restaurant Gooiland. *Agnes van de Beek* werd tweede. Zij koos de OLV-kerk als onderwerp. *Maartje Eveleens* met een afbeelding van Zonnestraal en *Ati von Glahn* met een mooie aquarel van het gebouw "De Unie" kregen de derde en vierde prijs. Eerwol vermeld werden de bijdragen van *J. Vahl*, *Marijke Verdoorn*, *D.J. Schiffers* en *Kees van der Wal*.

Architectuurroute VVV

Omdat de opening van de tentoonstelling (niet toevallig) samenviel met de dag van de architectuur, was aan de bijeenkomst in 't Spintje nog een activiteit gekoppeld. De directeur van de VVV, de heer W. Gross, kon aan wethouder Joke Ubbink het eerste exemplaar aanbieden van een architectuurroute door Hilversum West, die tot stand kwam met medewerking van de *Monumentenzorg van de gemeente Hilversum*, de *Dudok Stichting* en de *Historische Kring Albertus Perk*.

Pas Op kalender en ansichtkaarten

Een selectie uit het ingezonden werk voor de tentoonstelling werd gebruikt voor de *Pas Op Kalender 1995*, die inmiddels verscheen en waarvan de eerste druk binnen korte tijd was uitverkocht. Een tweede druk is nu beschikbaar.

De prijswinnende ontwerpen zijn gebruikt voor een fraaie serie ansichtkaarten, die o.m. verkrijgbaar zijn op de ledenavonden van *Albertus Perk* en bij het *Goois Museum*.

En de toren?

De toren van de OLV-kerk, waar veel van de bovenbeschreven activiteiten op gericht waren, die toren moet op het moment van verschijnen van dit blad weer in zijn oude luister zijn hersteld. Dankzij de inspanning van velen is een beeldbepalend element van het Hilversumse stads- of dorpsgezicht weer voor jaren veilig gesteld. De actie voor de restauratiegeldten loopt overigens nog door, want het streefbedrag is nog niet bereikt.

JEL'

* De *ansichtkaarten* met de prijswinnende aquarellen van de aktie voor de OLV-toren 't Gooi van straat tot straat zijn in mapjes beschikbaar. 7 verschillende afbeeldingen kosten f 6.95. Verkrijgbaar bij de ledenavonden van *Albertus Perk*, aan de balie van het Goois Museum (di. t/m zo. van 1-5 uur) en bij de heer H.F. Hardeman, Larenseweg 116a, 1222 HL Hilversum, tel. 035-836273.

* De *Pas Op Kalender 1995*, f 15 (voor donateurs f 12.50) 2e druk, wellicht nog verkrijgbaar tijdens de ledenavonden van *Albertus Perk*, aan de balie van het Goois Museum, Kerkbrink 8, bij de boekhandels Roozenbeek en Harkema en de Brunawinkels aan de Gijsbrecht van Amstelstraat en in de Hilfertshof.

St. Jozef- en Heilig Hartkerk

Verslag van de ledenavond van 28 september 1994

De avond werd geopend door onze voorzitter Fred Repko, die een relaas hield over de binnenstadsproblematiek. Vervolgens schonk Cees van Aggelen met behulp van dia's aandacht aan eerdere *Albertus Perk*-activiteiten.

Na dit korte overzicht kreeg gastspreker Huub de Groot het woord. De aanleiding voor deze dialezing was de sluiting van de St. Jozefkerk. Zowel deze kerk als de Heilig Hartkerk waarmee de Jozefkerk een nieuwe parochie zal gaan vormen, waren onderwerp van de lezing. Allereerst werden er dia's van de bouw van de Jozefkerk getoond, gemaakt van foto's die tamelijk onbekend waren. Vervolgens werd er een 'rondje' rond de kerk gedaan. Het derde onderdeel vormden de attributen in de kerk en als laatste opnamen vanuit de toren van de kerk, die de kijkers een blik op Hilversum gunden.

De Hilversummer Nicolaas Andriessen was de architect van de kerk. Hij liet ook andere sporen na in het Hilversumse dorpsgezicht. Zo waren de Gertrudaschool (1929), de bovenbouw van het ATC aan de Emmastraat (1937) en zijn woonhuis aan het Laapersveld van zijn hand. Beïnvloeding van de Amsterdamse school is duidelijk waarneembaar. De Jozefkerk werd in hoog tempo uit de grond gestampt. De graafwerkzaamheden begonnen in juli 1935. Het jaar daarop stond de kerk er! De glas-in-lood ramen waren van de hand van Joep Nicolaas. De Hilversumse Benedictijner monnik dom Gregorius de Wit (woonachtige te Leuven) was verantwoordelijk voor de schildering achter het altaar. Het

was zijn eerste werk in Nederland. Helaas bestaat de schildering niet meer.

Waren het voor de pauze dia's uit de oude doos, na de pauze kwamen er meer eigentijdse afbeeldingen. De doopkapel van de Jozefkerk is een zeer bijzonder gebouwtje. Met zijn twee ronde ramen en uitbouwtje in de vorm van een snavel deed het gebouw zijn bijnaam (het vogelkopje) eer aan. De kerk staat 'toevallig' ook in de vogelbuurt.

De Heilig Hartkerk (HHK) heeft meer een klassieke vormgeving. De Bossche architect was geïnspireerd door de vroeg-Gotiek. Toch zijn ook andere stijlen in het kerkgebouw terug te vinden. Dit is vooral goed te zien aan de ingang. De omgeving (Dr. Cuyperplein) is aangepast aan het karakter van de kerk. De huizen uit 1929 zijn van Jan van Laren. Deze kerk zal de 'thuisbasis' worden van de nieuwe parochie.

Een interessante lezing waarin ons veel meer voorgeschoteld werd dan in deze terugblik beschreven kan worden.

De aanschaf van een kraagmicrofoon zou geen overbodige luxe zijn, omdat een spreker soms slecht te verstaan is wanneer hij zich van de vaste microfoon verwijderd om op een dia iets aan te wijzen.

WJD

Kasteel Groeneveld

Verslag van de ledenavond van 26 oktober 1994

Niet lang na de oorlog heeft het Baarnse buiten Groeneveld enige tijd gastvrijheid verleend aan enkele kunstenaars die later heel beroemd geworden zijn. Schrijver Cees Nooteboom schreef er zijn eerste boeken en filmster Jan Vrijman schoot er zijn eerste documentaires. Ook de nog onbekende Karel Appel heeft enige tijd in Groeneveld gewerkt. Het was hier waar Jan Vrijmen de film maakte van Karel Appel in zijn atelier met de uitspraak: *Ik rotzooi maar wat an*. De film, die later de Gouden Beer in Berlijn zou winnen en die zowel de filmster als de schilder in een klap wereldberoemd zou maken.

Aldus de heer W. Paans, directeur van Kasteel Groeneveld, in zijn lezing op de ledenavond van 26 oktober jongstleden. Alhoewel, het woord *lezing* is hier eigenlijk misplaatst. Want de heer Paans vertelde het verhaal van zijn Groeneveld

à l'improviste, uit het hoofd. En hij deed dat op zeer onderhoudende wijze. Na de pauze was er een zeer fraaie met muziek omlijste dia-presentatie.

Het kasteel Groeneveld heeft later, in de jaren zestig, nog een andere culturele rol vervuld. Huis en tuin waren ettelijke keren het decor bij de opnamen van Farce Majeure, Swiebertje en van Pipo de Clown. Maar de belangrijkste gebeurtenis in de lange geschiedenis van dit opmerkelijke buitenverblijf was in deze eeuw de restauratie van 1977 tot 1981. Het kasteel en het park, thans eigendom van Staatsbosbeheer, kunnen nu weer eeuwen mee.

Voor de pauze schetste de heer Paans de bewegende geschiedenis van het in 1710 gebouwde buitenverblijf. De eigenaren moeten schilderachtige ondernemers geweest zijn die onder meer hun fortuin maakten met het transport van slaven naar Zuid Amerika of het innen van belas-

tingen in Oost-Indië. In 1940 verkocht de laatste particuliere eigenares mevrouw Taets van Amerongen het park met het kasteel aan Staatsbosbeheer.

Kasteel Groeneveld heeft thans een aantal functies. Het huisvest het Nationale Centrum voor bos, natuur en landschap, dat een educatieve en voorlichtende functie heeft. Er zijn ook tentoonstellingen over beeldende kunst, er is een goed restaurant met buitenterras, men kan er stijlvolle ruimten huren voor ontvangsten en partijen en last but not least: er is een prachtig park waar het heerlijk wandelen is. Inlichtingen: 02154-21192. Het donateurschap kost f 25 per jaar.

De circa 70 aanwezigen beloonden de spreker over dit Baarnse luthof met een dankbaar applaus en stonden even over tien en weer buiten in de kille Hilversumse regen.

AvdS

WAT ANDEREN DOEN Uit de regionale bladen

Het *Tijdschrift van de Historische Kring Baerne* (jg.18,nr.3,sept.'94) blijft aandacht geven aan Hella Haasse en aan haar verblijf in Baarn van 1925 tot 1928. Aan de hand van de beschrijvingen in haar autobiografie uit de jaren '50 probeert het tijdschrift na te gaan wat de jeugdige Hella in het toen rustige dorp heeft gefraspeerd. Het kindertehuis waar Hella verbleef is inmiddels gelocaliseerd, namelijk door de schrijfster er zelf naar te vragen.

Ook vroeger waren kerken soms geen lang leven beschoren. De in 1861 gebouwde kerk aan de Kerkstraat gewijd aan de Heilige Nicolaas werd al na 40 jaar afgebroken. Maar de reden was een andere dan het motief dat heden ten dage voor zo veel kerken het einde betekent. De kerk was eenvoudig te klein geworden.

In 1910 hebben dertien rijke dorpingen, *Baerne* spreekt van notabelen, aan de gemeente meer dan achtduizend gulden geschonken om over het spoorwegemplacement een voetbrug te bouwen. De boogbrug van gewapend beton komt er en blijkt ook na tachtig jaar van

zo'n unieke constructie dat hij op de monumentenlijst komt. Terecht vindt *Baerne*. Redactie: Mevr. E.J. Heun-ten Holt, 02154-22951.

Zoals bij ons de heer Engel alles weet over de 's-Gravelandseweg en zijn bewoners, zo beschrijft een mijnheer P. Bakker uit Loosdrecht het Breukeleveense Meentje en de Nieuwloosdrechtse Dijk. Zijn artikel in het *Tijdschrift van de Historische Kring Loosdrecht* (jg.21,nr.99,sept.'94) gaat terug tot het jaar 1925 en wordt overzichtelijk geïllustreerd.

De laatste en zevende aflevering van de serie over oude volksverhalen gaat over kwade geesten en wat er tegen te doen is. De gebruikelijke schoolfoto is dit maal wel van erg lang geleden: de openbare lagere school te Oud-Loosdrecht in 1910.

Het Loosdrechtse tijdschrift houdt van "series". Die over Loosdrecht in de middeleeuwen is na veertien afleveringen tot het jaar 1453 gevorderd. Melis van Amstel en zijn neef Hendrik ruziën over het bezit van het kasteel Cronenborch